

Hivern 2019

Concert extraordinari

Gregory Kunde, tenor

Zandra McMaster, contralt

ORQUESTRA DE VALÈNCIA

Ramón Tebar, director

Sala Iturbi

Dissabte

09/02/2019

19.30

Programa

Gustav Mahler **Simfonia núm. 10 en fa sostingut major** (aprox. 25')
(1860-1911) *Adagio**

Das Lied von der Erde
(La cançó de la terra) (aprox. 65')
Das Trinklied vom Jammer der Erde (tenor)
(La canço bàquica de la misèria de la terra)
Der Einsame im Herbst (contralt)
(El solitari en la tardor)
Von der Jugend (tenor)
(De la joventut)
Von der Schönheit (contralt)
(De la bellesa)
Der Trunkene im Frühling (tenor)
(El borratxo en primavera)
Der Abschied (contralt)
(L'acomiadament)

Gregory Kunde, tenor
Zandra McMaster, contralt
ORQUESTRA DE VALÈNCIA
Ramón Tebar, director

Orquestra de València. Any LXXVI, concert núm. 3445

*Edició 2010 Universal Edition AG, Viena

Ramón Tebar

Fou nomenat recentment director titular i artístic de l'Orquestra de València el 2017. Està considerat un dels directors d'orquestra espanyols amb més trajectòria de la seua generació. És principal director invitat del Palau de les Arts Reina Sofia (des de 2015); director musical i director principal de la Florida Grand Opera (des de 2010; és el primer director espanyol a ser nomenat director musical d'una companyia americana d'òpera); director artístic de la Palm Beach Symphony (des de 2007); director artístic de l'Opera Naples (des de 2014), i director musical del Festival de Santo Domingo (2009 a 2015).

Posseïx una versatilitat musical en què destaca el seu treball tant en el repertori operístic com simfònic. Entre les orquestres que ha dirigit recentment o que dirigità durant esta temporada es troben la Philharmonia Orchestra de Londres, les simfòniques de Cincinnati, Sant Petersburg, de la Ràdio de Bulgària, de l'Estat Rus i de la Ràdio de Munic, Filharmònica de Malàisia, Orquestra de Rouen, Het Gelders Orkest, Philharmonia de Praga i la majoria d'orquestres espanyoles, com l'ONE, ORTVE, simfòniques de Barcelona i Galícia i Orquestra de València, entre altres. Ha dirigit en els teatres Regio de Torí, Regio de Parma, Òpera de Cincinnati, Colón de Buenos Aires, Òpera de Viena, Gran Teatre del Liceu, Royal Festival Hall, Philharmonie de Colònia i Concertgebouw d'Amsterdam. Ha rebut premis i distincions com ara "Director de l'Any Henry C. Clark" de la Florida Grand Opera en 2010 i 2013, i "Top 20 under 40" del Miami Herald, i va ser inclòs en els "100 espanyols de la marca Espanya". En 2014 va ser guardonat amb la Creu d'Oficial de l'Orde del Mèrit Civil en reconeixement a la seua labor cultural per SM el Rei d'Espanya Felip VI.

Ha realitzat gravacions per a Unitel Classica, Universal Music i DECCA.

Segueix l'artista en: www.ramon-tebar.com

Ramón Tebar

@jrtebar

ramon_tebar

Gregory Kunde

Ha sigut nomenat Millor Cantant Masculí de l'Any en els International Opera Awards. Entre les seues actuacions més destacades s'inclouen *Enée* de **Les troyens** (La Scala); **Peter Grimes** (Accademia Nazionale di Santa Cecilia i Palau de les Arts); *Vasco de Gamma* de **L'africaine** (La Fenice); *Gualtiero d'Il Pirata* (Liceu); *Raoul* de **Les Huguenots** (Opéra National du Rhin); *Rodrigo* de **La donna del lago** (Theater an der Wien); *Faust* de **La damnation de Faust** (Concertgebouw); **Otello** de Verdi (São Paulo, Peralada, Maestranza, Cincinnati, Teatre Real i ROH); **Otello** de Rossini (La Scala i versió concert en el Liceu); *Radamès* d'**Aida** (Arena de Verona, ROH Muscat, Teatre Real); *Pollione* de **Norma** (Liceu, La Fenice, Savonlinna, Teatre Real, Opéra Royal de Wallonie i ABAO); *Rodolfo* de **Luisa Miller** (Liege); *Manrico* d'**Il trovatore** (La Fenice, Corunya i ROH Covent Garden); *Turiddu/Canio* de **Cavalleria rusticana/Pagliacci** (ABAO-Palacio Euskalduna); **Roberto Devereux** (Teatre Real i ABAO); *Des Grieux* de **Manon Lescaut** (ABAO, Teatre Regi di Torino i Liceu); *Samson* de **Samson et Dalila** (Mariinsky, Palau de les Arts i Teatre Regi di Torino); **Idomeneo** (Palau de les Arts); **Rèquiem** de Verdi (ABAO i Florència); **Das Lied von der Erde** en els BBC Proms; *Arrigo* d'**I vespri siciliani** (Palau de les Arts); **Andrea Chénier** (Teatre de l'Òpera de Roma i ABAO); *Calaf* de **Turandot** (Tel Aviv, amb la Israel Philharmonic Orchestra i Zubin Mehta i en l'Arena di Verona); *Riccardo* d'**Un ballo in maschera** (Palau de l'Òpera de la Corunya); *Jean de Leyden* de **Le prophète** (Deutsche Oper Berlín); **Poliuto** (Liceu); *Don Álvaro* de **La forza del destino** (Dresden) i recitals en el Festival de Peralada, Tio Pepe Festival, Saragossa i Teatre Cervantes de Màlaga, a més de dirigir **Il Barbiere di Siviglia** en La Fenice de Venècia. En la temporada 18-19 interpretarà **Turandot** (Teatre Real); **Andrea Chénier** i *Radamès* d'**Aida** (Wiener Staatsoper), i *Des Grieux* de **Manon Lescaut** (The Dallas Opera). De les seues gravacions destaquen les edicions en DVD/blu-ray d'**Otello** en el Palazzo Ducale de Venècia, **Norma** en el Liceu, **Roberto Devereux** en el Teatre Real i **Il trovatore** en la ROH. Recentment ha editat el seu primer disc en solitari, **Vincerò!**

© CHRIS GLOAG

Zandra McMaster

Va nàixer a Irlanda del Nord i residix a Madrid des de 1984. Ha cantat com a solista amb la majoria de les orquestres espanyoles. Fora d'Espanya, amb la Simfònica de la BBC de Londres, Nacional de Lió, Filharmonia de Praga, filharmòniques de la BBC, Hèlsinki i Armènia, simfòniques de Berlín, Budapest, Ulster, Edmonton, NDR Hannover, SWR Baden-Baden, London Mozart Players, Cannes, Simfònica Estat de Moscou, Gulbenkian, Salzburg Chamber, Cambra d'Israel i Filharmònica Eslovaca. Ha actuat sota la direcció de J. Belohlávek, Sir C. Davis, T. Vásáry, J. Mena, J. Nelson, A. Fischer, J. Pons, M. Harth-Bedoya, E. García Asensio, J. Hirokami, A. Ros Marbá, L. Foster, J. Märkl, T. Murray i A. Rasilainen. En òpera ha cantat en produccions de la ROH de Londres, Opera d'Hamburg, London Opera Ensemble i Fundació Gulbenkian de Lisboa. En 2002 va oferir cinc concerts a Suïssa amb el tenor Neil Schicoff, amb àries i duos de **Werther** i **Carmen**. Ha cantat en nombroses ocasions amb la soprano Edita Gruberova. En 2006 va cantar en l'estrena mundial de la **Missa solemne** de Leopold Mozart, amb la Simfònica de Budapest. També ha cantat els **Wesendonk Lieder** de Wagner, **L'Enfance du Christ** i **Les nuits d'été** de Berlioz; els **Kindertotenlieder** i **La cançó de la terra** de Mahler, la **Primera Simfonia** de Leonard Bernstein i la **Novena** de Beethoven. Ha cantat **l'Octava Simfonia** de Mahler i va estrenar mundialment a Mallorca la cantata **Mater Amabilis** de Carles Guinovart. Els seus últims concerts han sigut amb la Filharmònica d'Armènia, d'Hèlsinki i de la BBC, Orquestra Simfònica de l'Estat de Moscou, ORTVE, Nacional d'Espanya, simfòniques Constanza i Kuopio. Ha gravat en CD la **Lucia de Lammermoor** de Donizetti, amb Edita Gruberova i Josep Bros per a Nightingale; la **Novena Simfonia** de Beethoven amb l'Orquestra Nacional de Lió i Juny Märkl per a Altus; un CD amb tres cicles de cançons d'Antón García Abril amb el pianista Alessio Bax para A&B Master; la part de la primera mezzo en **l'Octava Simfonia** de Mahler amb l'Orquestra Nacional d'Espanya i Josep Pons en DVD per a Deutsche Grammophon. Acaba d'eixir el seu últim CD junt amb el Quartet Vogler de Berlín.

Notes al programa

ANGOIXA I ETERNITAT

Dos composicions de l'últim Mahler, dos obres extraordinàries, reveladores de la seua fabulosa capacitat d'ideació, transsumpte de totes les seues misèries, emocions i pulsions, de totes les seues quimeres, desitjos i temors, escrites en els mesos immediatament anteriors a la seua mort en 1911, ocupen els faristols en este tan interessant concert. Tota la poètica del músic apareix continguda en estos sentits i aguts pentagrames, reveladors, verdaders resums de tota una vida.

“Pietat! Oh, Déu! Per què m’has abandonat? Que es faça la teua voluntat! La bogeria s’apodera de mi. Només tu saps el que significa”. Són paraules contingudes en el manuscrit de la que hauria sigut la seua **Simfonia núm. 10**. Expressions que són les d’un home turmentat que es despedix del món i que ens indiquen la situació emocional en què pareixia trobar-se en el moment d’escriure l’obra. Estos “laments d’autocompassió que s’alcen com a crits d’angoixa davant les dificultats d’una vida”, com els denomina Silbermann, representen, entre altres coses, i sobretot, la desesperançada lluita per un llenguatge musical equivalent a l’afany gegantí que, en la **Simfonia núm. 10**, només va poder arribar-nos de forma inconclusa.

El compositor havia planejat l’obra en cinc moviments, els mateixos que constituïen les precedents **simfonies núm. 5 i núm. 7**. Va ser en 1910 quan va començar a treballar-hi, però la labor no va prosperar, ja que al final l’única cosa que ens queda és un sol moviment verdaderament acabat, l’*Adagio*. La resta són esbossos provisionals i cinc quaderns amb aproximacions irregularment desenvolupades. Únicament els quaderns referits a eixe *adagio* i el primer *scherzo* van ser conclusos en forma d’esbós. Després el material va seguir un camí llarg i complex —contat amb detall per Pérez de Arteaga en

el seu modern **Mahler** (Machado-Fundación Scherzo, 2008)—, que passa per l'entrega de mans de la viuda a Schalk, Krenek, Zemlinsky i Joki, que no van fer gens de bo amb ell. En 1964 Erwin Ratz va editar l'*Adagio* tal com havia sigut escrit per Mahler. Però abans, en 1960, Deryck Cooke havia presentat una versió completa dels moviments 1, 3 i 4 que va promoure gran polèmica. Després de no poques anades i vingudes, i comptant ja amb l'antuència d'Alma Mahler, el musicòleg anglés va publicar en 1972 una reconstrucció definitiva que comprenia els cinc moviments. Va haver-hi intents posteriors per a donar-li acabament firmats per Remo Mazzetti, Clinton Carpenter o Joseph Wheeler; però és el de Cooke el que se sol interpretar quan es fa sencera. El normal, com en este cas, és que es toque únicament l'*Adagio*, l'únic moviment verdaderament degut a la mà de l'autor, en l'edició de Ratz.

Es tracta d'un fragment d'enorme expressivitat que, com diu Gentilucci, "documenta de forma suficient el grau de consciència automàticament expressionista a què l'obra de Mahler s'aproximava." El drama i l'angoixa dibuixen una mena de diagrama emocional encara més unitari per tal com està fracturat. És sorprenent, com apunta Mitchell, la racionalitat que des d'un punt de vista tècnic desplega el músic a l'hora de tractar un material tan emotiu. Un control que no és estrany, si considerem la naturalesa intensament cromàtica del tema inicial, com a mitjà d'establir una sèrie de variacions sense que es perda l'estructura base de la punyent melodia. El treball harmònic i tímbric continua el que desenvolupat tan perfectament en la **Simfonia núm. 9**, obra de resignació front a la voluntat de reconciliació que s'advertix, segons Mitchell, en la que tractem. Cal destacar el paorós clímax en què se citen deu graus de l'escala cromàtica i eixa malalta culminació representada per la nota mantinguda de les trompetes,

que s'erigix en un dels moments més tràgicament desoladors de la història de la música.

Mai es ponderarà prou l'important que va ser per a Mahler el món del *Lied*, de la cançó popular, de la tradició. És d'ací d'on el compositor s'aprovisionava per a edificar, al mateix temps o després, les seues magnífiques, a vegades caòtiques, sempre proteiques construccions simfòniques, que portaven en l'interior el germen de la dissolució de la forma sonata. En molts casos eixes simfonies són gegantines escansions, monumentals reflexions sobre la vida i la mort, mogudes a impulsos d'un temperament depressiu. Però en tot moment figura ací, com a base, en gran part dels casos, eixe tret líric; inclús en eixa inacabada **Simfonia núm. 10**. Era el mode natural de manifestar-se el compositor en una època en què ja començava a cavalcar un rampant expressionisme.

Hi ha moltes vegades en estes cançons, inclús en les aparentment més optimistes del **Wunderhorn**, un món de patiments, de cruels ironies, de tragèdia; a pesar que esta, com passa en els **Lieder a la mort dels xiquets**, estiga traspassada d'un sentiment de pretesa serenitat, d'acceptació inclús. O, com ocorre en **La cançó de la terra**, una tendència a sublimar les coses de la vida i de fusionar-les amb una versió panteista de la mort. L'empremta *liederística* està tan ancorada en esta obra, en certa manera un resum de tota la creació mahleriana, que sovint se la denomina *Simfonia-Lied*. En els catàlegs de les obres del compositor està batejada com "una simfonia per a tenor i contralt (o baríton) i orquestra basada en poemes xinesos segons la versió de Hans Bethge".

Després del seu retorn de Nova York, on havia complit la seua primera temporada com a director del Metropolitan, Mahler i la seua dona, Alma, van passar les vacances de l'estiu de 1908 a Toblach, al sud del Tirol. Feia temps que el compositor duia amb ell un volum de poesia xinesa,

La flauta xinesa, publicat en 1907 amb traduccions de Bethge. Va triar sis poemes, els més ombrius líricament, els que més connectaven amb el seu caràcter depressiu, i els va modificar canviant els títols. Allò que faltava als originals de distanciament del món, ho va suplir amb el seu propi sentiment. Quatre dels poemes són del gran poeta xinès Li Tai-Pe (701-702).

Formalment, estem davant d'un cicle de sis *Lieder* amb intermedis musicals servit per una orquestra fastuosa manejada de manera molt original, en busca d'efectes molt expressius, d'una tímbrica riquíssima i nova, que incorpora sons *frullati* de fustes i metalls i que compta, així mateix, en la senda de l'exotisme, amb evocacions d'instruments polsats per plectre, percussions orientals empleades amb una imaginació desbordant. I, sempre, com una de les constants de la seua música, Mahler mescla, subratlla Gentilucci, "el sublim amb el banal, el culte amb el típic, l'autèntic amb l'inautèntic".

És evident que la riquesa del cicle naix del contrast, no de la juxtaposició; de les alternances expressives i argumentals que es produïxen entre els textos. El citat Gentilucci comentava que, amb tals premisses, el plantejament naturalista hauria de resultar meridià; no obstant això, no hi ha res d'onomatopèic en les descripcions dels distints quadros. El que se'ns oferix són estats d'ànim. Sí que pot seguir-se amb claredat una evolució en el to de la música, que va de l'alegria vital del començament al pessimisme del final. És curiosa la forma com es representa ací el romanticisme —o postromanticisme—, que va més enllà dels seus límits per a col·locar-se a la vora del realisme tal com l'entenia Adorno i s'endinsa, de manera insensible, en el territori angoixós i emocional de l'expressionisme.

En el primer *Lied*, **Cançó de brindis del dolor de la terra**, *allegro pesante*, el tenor, que ha d'enfilarse a espino-

sos si bemolls aguts en una tessitura molt elevada, “tren-catenors”, ens proposa una invitació a emborratxar-se i a oblidar la curtedat de la vida. Atenció a les paraules, tan eloqüents, “fosca és la vida, fosca és la mort”. A mesura que s’acosta el final, este número va adoptant accents verdaderament caricaturescos i sinistres. Pérez de Artea-ga destaca la fusió única de tremendisme amb exquisi-tat a través d’una orquestració sobirana, a la qual ha de plegar-se, clar està, la veu de l’esgotat tenor, que ha de posseir un instrument de robust lirisme.

En **El solitari en la tardor**, el la menor se substituïx per re menor. Les boires tardorenques que cobrixen el llac es contraposen a les llàgrimes. Imatges melancòliques que ha d’esbossar la veu de la mezzo o contralt. L’exòtic, que podríem anomenar “xineria”, és palés en la tercera i quarta cançons, autèntics intermedis, **De la joventut i De la bellesa** (esta última molt connectada amb la **Ter-cera simfonia** de l’autor). La cinquena, **El borratxo en primavera**, és un nou cant a la beguda que reprén, en la major, el simbolisme. Amb la sisena, **L’acomiadament**, s’unixen al llarg de mitja hora —mateix espai temporal que sumen els cinc primers números— dos poemes de Mong-Kao-Yen i Wang-Wei que Mahler va modificar al seu gust i als quals va afegir els versos que servixen de coda. L’orquestra sosté l’angoixat cant de la solista, que ens envia un missatge de resignació en espera de la mort mentre la naturalesa renova el seu cicle etern.

Ens obsessionem amb la dolorosa veu de l’oboé, que ens comunica “un creixent pessimisme, una resignada i dolença contemplació” (Gentilucci). El tema, que serà enunciat també per altres instruments, subratlla, apunta Silbermann, “la melancolia dels dubtes exposats per la contralt sobre la felicitat terrenal”. Hi ha alguna cosa fú-nebre en tot el desenvolupament d’esta últim *Lied*, que per a molts és el cim expressiu del llenguatge de Mahler,

equiparable al *Finale* de la **Sexta simfonia**. Forma sonata *sui generis*, en realitat una estructura de variacions sobre distints temes per a De La Grange. Detinguem-nos, en estes breus notes, en la coda, que apareix dominada per un seràfic do major en el moment en què la solista pronuncia i repetix la paraula *ewig* (eternament) sobre un suau llit evanescent d'arpegis d'arpa i celesta. La música es va dissolent per moments en un *pianissimo* que no té fi. Resignació davantla mort? Sí, però també símbol d'una esperada resurrecció (record de la **Segona simfonia**); i d'alguna cosa que connecta amb eixe panteisme que abans apuntàvem: el desig de viure per sempre, de perdurar.

Mahler no va arribar a escoltar **La cançó de la terra**, que es va estrenar, amb Bruno Walter al podi, sis mesos després de la seua mort. Anys més tard, el deixeble Arnold Schönberg va preparar una versió per a orquestra de cambra que no arribà a acabar i que va ser completada per Rainer Riehn en 1983.

Arturo Reverter

Gustav Mahler: Das Lied von der Erde (La cançó de la terra)

1. Das Trinklied vom Jammer der Erde (La cançó bàquica de la misèria de la terra)

Text: Li-Tai-Po

Schon winkt der Wein im goldnen Pokale,
Doch trinkt noch nicht, erst sing ich euch ein Lied!
Das Lied vom Kummer soll auflachend
in die Seele euch klingen.
Wenn der Kummer naht,
liegen wüst die Gärten der Seele,
welkt hin und stirbt die Freude, der Gesang.
Dunkel ist das Leben, ist der Tod.

Ja saluda el vi en copes daurades,
però no begueu, que abans us cantaré una cançó!
La cançó d'amargor, somrient,
a les vostres ànimes sonarà.
Quan l'amargor s'apropa
els jardins de l'ànima jauen desolats,
moren i es marciexen alegria i cant.
Fosca és la vida i la mort també.

Herr dieses Hauses!
Dein Keller birgt die Fülle des goldenen Weins!
Hier, diese Laute nenn' ich mein!
Die Laute schlagen und die Gläser leeren,
Das sind die Dinge, die zusammen passen.
Ein voller Becher Weins zur rechten Zeit
Ist mehr wert, als alle Reiche dieser Erde!
Dunkel is das Leben, ist der Tod.

Senyor d'aquesta casa,
el teu celler sobreïx de vi daurat!
Ací, aquest llaüt meu ha de ser!
Buidar els gots i tocar el llaüt:
aquestes són coses que casen bé.
Un got ple de vi en el just moment
val més que tots els regnes d'aquest món!
Fosca és la vida i la mort també.

Das Firmament blaut ewig und die Erde
Wird lange fest stehen und aufblühn im Lenz.
Du aber, Mensch, wie lang lebst denn du?
Nicht hundert Jahre darfst du dich ergötzen
An all dem morschen Tande dieser Erde!

Etern és el blau del firmament, la terra
romandrà ferma i la primavera en flor.
Però tu, home, quant de temps viuràs?
Ni cent anys et pots alegrar
en la vana futilitat d'aquesta terra!

Seht dort hinab!
Im Mondschein auf den Gräbern hockt
eine wildgespenstische Gestalt - Ein Aff ist's!
Hört ihr, wie sein Heulen hinausgellt
in den süßen Duft des Lebens!
Jetzt nehmt den Wein! Jetzt ist es Zeit, Genossen!
Leert eure goldnen Becher zu Grund!
Dunkel ist das Leben, ist der Tod!

Mireu allà baix!
Sobre les tombes, al clar de lluna,
asseguda jau una salvatge criatura fantasmal - És un simíl!
Escolteu com el seu udol ressona penetrant
en la dolça fragància de la vida!
Preneu ara el vi! Arribà el moment, companys!
Buideu les vostres copes daurades fins al final!
Fosca és la vida i la mort també!

2. Der Einsame im Herbst (El solitari en la tardor)

Text: Tchang-Tsi

Herbstnebel wallen bläulich überm See;
Vom Reif bezogen stehen alle Gräser;
Man meint', ein Künstler habe Staub vom Jade
Über die feinen Blüten ausgestreut.

Blavoses bullen boirines tardorenques sobre el llac;
les herbes dreçades es revisten de rosada blanca;
com si un artista haguera escampat pols de jade
sobre les delicades flors.

Der süße Duft der Blumen is verflogen;
Ein kalter Wind beugt ihre Stengel nieder.
Bald werden die verwelkten, goldnen Blätter
Der Lotosblüten auf dem Wasser ziehn.

La dolça fragància de les flors s'ha evaporat;
un vent fred doblega les seues tiges.
Aviat els daurats pètals marciets
de la flor de lotus nadaran errants sobre l'aigua.

Mein Herz ist müde. Meine kleine Lampe
Erlösch mit Knistern; es gemahnt mich an den Schlaf.
Ich komm zu dir, traute Ruhestätte!
Ja, gib mir Ruh, ich hab Erquickung not!

El meu cor està fatigat. El meu menut cresol
es va apagar crepitant; al somni m'ha recordat.
Cap a tu vaig, volguda casa!
Si, dóna'm consol que necessite descans.

*Ich weine viel in meinen Einsamkeiten.
Der Herbst in meinem Herzen währt zu lange.
Sonne der Liebe, willst du nie mehr scheinen,
Um meine bitteren Tränen mild aufzutrocknen?*

Plore molt en la meua soledat.
Massa dura la tardor al meu cor.
Sol de l'amor, mai més voldràs brillar
per a assecar piadosament les meues amargues llàgrimes

3. Von der Jugend (De la joventut)

Text: Li-Tai-Po

*Mitten in dem kleinen Teiche
Steht ein Pavillon aus grünem
Und aus weißem Porzellan.*

Al centre de l'estany
s'aixeca un pavelló de verda
i blanca porcellana.

*Wie der Rücken eines Tigers
Wölbt die Brücke sich aus Jade
Zu dem Pavillon hinüber.*

Com el llom d'un tigre
es corba el pont de jade
cap al pavelló.

*In dem Häuschen sitzen Freunde,
Schön gekleidet, trinken, plaudern,
Manche schreiben Verse nieder.*

Uns amics són a la caseta.
Ben vestits, beuen i xarren;
alguns componen versos.

*Ihre seidnen Ärmel gleiten
Rückwärts, ihre seidnen Mützen
Hocken lustig tief im Nacken.*

Les seues mànegues de seda llisquen
cap enrere, les seues gorres de seda
els cauen amb gràcia sobre el bescoll.

*Auf des kleinen Teiches stiller
Wasserfläche zeigt sich alles
Wunderlich im Spiegelbilde.*

Sobre les manses aigües
del menut estany, fantàsticament
es reflecteix tot com en un espill.

*Alles auf dem Kopfe stehend
In dem Pavillon aus grünem
Und aus weißem Porzellan;*

Tot està invertit
al pavelló de verda
i blanca porcellana.

*Wie ein Halbmond steht die Brücke,
Umgekehrt der Bogen. Freunde,
Schön gekleidet, trinken, plaudern.*

Com una mitja lluna apareix el pont
amb l'arc invertit. Amics,
ben vestits, beuen i xarren.

4. Von der Schönheit (De la bellesa)

Text: Li-Tai-Po

*Junge Mädchen pflücken Blumen,
Pflücken Lotosblumen an dem Uferrande.
Zwischen Büschen und Blättern sitzen sie,
Sammeln Blüten in den Schoß und rufen
Sich einander Neckereien zu.*

Joves xicotes agafen flors,
flors de lotus a la vorera de l'aigua.
Entre fulles i arbustos romanen assegudes,
arreglaven les flors a les seues faldes i
es llancen bromes unes a altres.

*Goldne Sonne webt um die Gestalten,
Spiegelt sie im blanken Wasser wider.
Sonne spiegelt ihre schlanken Glieder,
Ihre süßen Augen wider,
Und der Zephyr hebt mit Schmeichelkosen das Gewebe
Ihrer Ärmel auf, führt den Zauber
Ihrer Wohlgerüche durch die Luft.*

Un sol daurat teixeix al voltant de les siluetes,
les reflexa a les cristal·lines aigües.
El sol reflecteix els seus esvelts membres,
els seus dolços ulls,
i el zèfir, adulator, aixeca el teixit
de les seues mànegues i reparteix la màgia
dels seus perfums pels aires.

*O sieh, was tummeln sich für schöne Knaben
Dort an dem Uferrand auf mut'gen Rossen,
Weithin glänzend wie die Sonnenstrahlen;
Schon zwischen dem Geäst der grünen Weiden
Trabt das jungfrische Volk einher!
Das Roß des einen wiehert fröhlich auf
Und scheut und saust dahin;
Über Blumen, Gräser, wanken hin die Hufe,
Sie zerstampfen jäh im Sturm die hingesunkenen Blüten.
Heil! Wie flattern im Taumel seine Mähnen,
Dampfen heiß die Nüstern!
Goldne Sonne webt um die Gestalten,
Spiegelt sie im blanken Wasser wider.*

*Und die schönste von den Jungfrau sendet
Lange Blicke ihm der Sehnsucht nach.
Ihre stolze Haltung is nur Verstellung.
In dem Funkeln ihrer großen Augen,
In dem Dunkel ihres heißen Blicks
Schwingt klagend noch die Erregung ihres Herzens nach.*

5. Der Trunkene im Frühling (El borratxo en primavera)

Text: Li-Tai-Po

*Wenn nur ein Traum das Leben ist,
Warum denn Müh und Plag?
Ich trinke, bis ich nicht mehr kann,
Den ganzen, lieben Tag!*

*Und wenn ich nicht mehr trinken kann,
Weil Kehl und Seele voll,
So tauml' ich bis zu meiner Tür
Und schlafe wundervoll!*

*Was hör ich beim Erwachen? Horch!
Ein Vogel singt im Baum.
Ich frag ihn, ob schon Frühling sei,
Mir ist als wie im Traum.*

*Der Vogel zwitschert: "Ja! Der Lenz
Ist da, sei kommen über Nacht!"
Aus tiefstem Schauen lausch ich auf,
Der Vogel singt und lacht!*

*Ich fülle mir den Becher neu
Und leer ihn bis zum Grund
Und singe, bis der Mond erglänzt
Am schwarzen Firmament!*

*Und wenn ich nicht mehr singen kann,
So schlaf ich wieder ein,
Was geht mich denn der Frühling an?
Laßt mich betrunken sein!*

Observa com es mouen els bells xicots
junt amb la vora sobre coratjós corser,
resplendents a la llunyania com els rajos del sol;
entre el brancatge dels verds salzes
ja cavalca cap aci el jovial tropell!
Alegre renilla el corser d'aquell,
vacil·la, i passa a galop sobre les flors i herbes;
flaquegen les peüngles que arrabassades
xafen en l'ímpetu les flors tombades.
Ai! Com revolegen vertiginosament les crins
i pantaixen ardents els ollers!
Un sol daurat teixeix al voltant de les siluetes,
les reflexa a les cristal·lines aigües.

I la més bella de les donzelles
li dirigeix mirades de vehement desig.
La seua actitud altiva és sols aparença.
En la llampada dels seus grans ulls,
en la foscor de la seua ardent mirada,
encara palpita dolenta la febra al seu cor.

Si la vida sols és somni,
per què tant d'afany i turment?
Bec fins no poder més,
durant el dia sencer, estimat dia!

I quan ja no puga beure més,
saciades gola i ànima,
vaig trontollant fins a la meua porta
per dormir meravellosament.

Què sent al despertar? Escolta!
Un ocell canta a l'arbre.
Li pregunte si ja és primavera,
em sembla estar en un somni.

L'ocell reflla: "Sí, la primavera
és aci! De nit va arribar!"
Amb la més profunda mirada l'escolte.
L'ocell canta i riu!

Òmplic el meu got de nou
i el buide fins al fons.
I cante fins que brilla la lluna
sobre el negre firmament.

I si no puc cantar més,
m'adorm de nou.
Què m'importa a mi la primavera?
Deixeu-me seguir borratxo!

6. Der Abschied (L'acomiadament)

Text: Mong-Kao-Yen y Wang-Wei
(Les dues últimes línies del poema són de Gustav Mahler)

*Die Sonne scheidet hinter dem Gebirge.
In alle Täler steigt der Abend nieder
Mit seinen Schatten, die voll Kühlung sind.
O sieh! Wie eine Silberbarke schwebt
Der Mond am blauen Himmelssee herauf.
Ich spüre eines feinen Windes Wehn
Hinter den dunklen Fichten!*

*Der Bach singt voller Wohllaut durch das Dunkel.
Die Blumen blassen im Dämmerchein.
Die Erde atmet voll von Ruh und Schlaf,
Alle Sehnsucht will nun träumen.
Die müden Menschen gehn heimwärts,
Um im Schlaf vergeßnes Glück
Und Jugend neu zu lernen!
Die Vögel hocken still in ihren Zweigen.
Die Welt schläft ein!*

*Es wehet kühl im Schatten meiner Fichten.
Ich stehe hier und harre meines Freundes;
Ich harre sein zum letzten Lebwohl.
Ich sehne mich, o Freund, an deiner Seite
Die Schönheit dieses Abends zu genießen.
Wo bleibst du? Du läßt mich lang allein!
Ich wandle auf und nieder mit meiner Laute
Auf Wegen, die vom weichen Grase schwellen.
O Schönheit! O ewigen Liebens - Lebenstrunkne Welt!*

*Er stieg vom Pferd und reichte ihm den Trunk
Des Abschieds dar. Er fragte ihn, wohin
Er führe und auch warum es müßte sein.
Er sprach, seine Stimme war umflort: Du, mein Freund,
Mir war auf dieser Welt das Glück nicht hold!
Wohin ich geh? Ich geh, ich wandre in die Berge.
Ich suche Ruhe für mein einsam Herz.
Ich wandle nach der Heimat, meiner Stätte.
Ich werde niemals in die Ferne schweifen.
Still ist mein Herz und harret seiner Stunde!*

*Die liebe Erde allüberall
Blüht auf im Lenz und grünt
Aufs neu! Allüberall und ewig
Blauen licht die Fernen!
Ewig... ewig...*

Darrere de les muntanyes s'amaga el sol.
Cau la nit sobre les valls
amb les seues ombres plenes de frescor.
Mira! Com un platejat vaixell
la lluna ascendeix sobre el celeste llac blau.
Sent com bufa una lleugera brisa
darrere dels pins.

El rierol canta harmoniós a través de la foscor.
Les flors empal·lidixen sota la llum del crepuscle.
El món respira ple de pau i son.
Ara, tot anhel desitja somiar.
Els homes tornen fatigats a les seues llars
per a recobrar en somnis
oblidades felicitats i la joventut.
Els ocells romanen muts a les branques.
El món s'adorm!

Una brisa fresca bufa a l'ombra dels meus pins.
Ací em quede esperant l'amic;
ací romanc per a l'últim adéu.
Desitge estar al teu costat, oh amic,
per a gaudir de la bellesa d'aquest capvespre.
On estàs? Llarg temps m'has deixat sol!
D'un lloc a un altre camí amb el meu llaut,
sobre camins sobreixents de suaus herbes.
Oh, bella! Oh, món ple de vida i etern amor!

Va descendir del cavall i li va oferir la beguda
de l'acomiadament. Li va preguntar cap a on
es dirigia i també per què hauria de ser així.
Ell va dir amb veu vetlada: Benvolgut amic,
en aquesta vida la fortuna no em va somriure!
Que cap a on em dirigisc? Cap a les muntanyes vull anar.
Busque pau per al meu solitari cor.
Camine cap a la pàtria, la meua llar.
Mai em perdré a la llunyania.
El meu cor està tranquil i espera la seua hora!

Pertot arreu l'estimada terra
floreix i reverdeix a la primavera!
Pertot arreu i eternament
blavegen lleugers els horitzons!
Eternament... Eternament...

Traducció: Amparo Albelda Sanz

Orquestra de València

Presidenta del Palau de la Música: Gloria Tello Company

Director del Palau de la Música: Vicent Ros Peydro

Director Titular i Artístic: Ramón Tebar

Director Honorari Perpetu: José Iturbi

Director Principal Invitat: Enrique García Asensio

Concertinos

Anabel García del Castillo
Enrique Palomares Chofre

Violins primers

Vladimir Katzarov
Esther Vidal Martí
Solistes

Pablo Rámis Pérez
Jean-Sébastien Simonet
Ajudes de Solista

Raúl Arias López
Joan Andreu Bella Arroyo
Josep Esteve Cortés
Ana Gómez Sánchez
Vicenta Lluna Llorens
Jordi Mataix Ferrer
Gerardo Navarro Horrán
Luís Osca Pons
Manuel Segarra Martínez
Salvador Solanes Juan
Vicent Torres Ribes

Violins segons

Cassandra Didu
Juan Carlos García Carot
Solistes

Marta Bazantova
José Carlos Alborch Mahiques
Ajudes de Solista

Jenny Guerra Méndez
Julio Alberto Imbert Ramos
Jesús Jiménez Abril
Pilar Mor Caballero
Carmina Morellá Giménez
Julio Pino Pozo
Antonio Ruiz Navarro

Violes

Santiago Cantó Durá
Miguel A. Balaguer Doménech
Josep M. León Alcocer
Pilar Marín Peyrolón
Solistes

Isabel López Ribera
Eloíse Pinon Larraz
Ajudes de Solista

Traian Ionescu
Pilar Parreño Villalba
Víctor Portolés Alamá
Clotilde Villanueva Vallés

Violoncels

Iván Balaguer Zarzo
Mariano García Muñoz
Solistes

David Forés Veses
M.ª José Santapau Calvo
Ajudes de Solista

Sonia Beltrán Cubel
Carmen Cotanda Lafuente
M.ª Luisa Llopis Benlloch
María Martí Aguilar
Gustavo Ariel Nardi
Rasvan Neculai Burdin

Contrabaixos

Francisco Catalá Bertomeu
Javier Sapiña García
Solistes

Jesús Romero Redondo
Ajuda de Solista

José Juan Álvaro Corell
Julio Joaquín Hernández Montero
Cristina Lao Castillo
José Portolés Alamá
Francisco Roche Raga

Flautes

Salvador Martínez Tos
M.ª Dolores Vivó Zafra
Solistes

Anna Fazekas
Ajuda de Solista

M.ª Teresa Barona Royo
Flautí-Solista

Oboés

José Teruel Domínguez
Roberto Turlo Bernau
Solistes

Gracia Calatayud España
Ajuda de Solista

Juan Bautista Muñoz Gea
Oboé-Corn anglés Solista

Clarinetes

Enrique Artiga Francés
José Vicente Herrera Romero
Solistes

Vicent Alós Aguado
Clarinet-Requinto Solista

David Martínez Doménech
Clarinet baix Solista

Fagots

Juan Enrique Sapiña Riera
Solista

Pascual Sancho Sebastián
Ignacio Soler Pérez
Ajudes de Solista

Trompes

Santiago Pla Sánchez
María Rubio Navarro
Solistes

Antonio Benlloch Vázquez
Eduardo Bravo Vallés
Juan Ramón Gassó Biosca
Juan Pavía Font
Ajudes de Solista

Trompetes

Francisco J. Barberá Cebolla
Raúl Junquera Ación
Solistes

Francisco Marí Cabo
Ajuda de Solista

Trombons

Rubén Toribio Monteagudo
Solista

Julio Ibáñez Rodilla
Ajuda de Solista

Salvador Pellicer Falcó
Trombó baix Solista

Tuba

David Llácer Sirerol
Solista

Arpa

Luisa Domingo Sanz
Solista

Timbals

Javier Equiñol Valera
Solista

Percussió

Luís Osca González
Solista

Josep Furió Tendero
Ajuda de Solista

Gerent:

José Manuel García Nestares

Subdirector de Música

i Intendent de l'OV:
Manuel Muñoz

Inspectorat:
Blanca Jover Peñalba

Coordinador:
Miguel Ángel Valiente Cuenca

Arxiu-Documentació:
Enrique Monfort Sánchez

Regidor:
Salvador Carbó Sisternes

Montadors:
Enrique Daud Sanchis
David Morales Gasco
Eugenio Murgui Payá

